

การตรวจสุขภาพช่องปากเบื้องต้นสำหรับผู้ดูแล

Oral Health Assessment Tool (OHAT) for dependent patient HPC9 by Dr. Namon Phetnin

Admission Assessment Annual Assessment Follow up Assessment Date: .....

Follow up plan: Oral care plan updated Date:..... OHAT repeated in 3 months in 6 months on date:..... Refer dentist

บริเวณที่ตรวจ	0 = Healthy	1 = Changes	2 = Unhealthy	Score	Action Require
1.ริมฝีปาก	เรียบ, ชุ่มชื้น, มีสีชมพู	แห้ง แดง มีสีคล้ำที่มุมปาก	บวม มีก้อนเนื้อ มีรอยโรคสีขาวหรือสีแดง มีแผล มีเลือดออก หรือเป็นแผลที่มุมปาก		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
2.ลิ้น	ปกติ ชุ่มชื้น มีสีชมพู	มีสีแดง มีรอยแยกแดง มีสิ่งปกคลุม	มีรอยโรคสีขาว แดง เป็นแผล บวม		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
3.เหงือกและเนื้อเยื่ออ่อน	มีความชุ่มชื้น สีออกชมพู เรียบ ไม่มีเลือดออก	แห้ง เป็นเงา ชรุขระ แดง บวม มีแผล หรือจุดคุดเจ็บจาก ฟันเทียม 1 ตำแหน่ง (*)	มีรอยโรคสีขาวหรือสีแดง บวม มีเลือดออกเป็น แผล มีรอยโรคสีแดงโดยทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณ ใต้ฐานฟันเทียม		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
4.น้ำลาย	มีน้ำลายชุ่มชื้น ใส ไม่ข้น	แห้ง เนื้อเยื่อแดง น้ำลายเหนียว มีน้ำลายน้อย มีความรู้สึกปากแห้ง	เนื้อเยื่อแห้งแดง มีน้ำลายข้นมากหรือน้อยมาก หรือไม่มีน้ำลายเลย หรือผู้ป่วยบ่นว่าปากแห้ง		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
5.ฟันธรรมชาติ	ไม่มีฟันผุหรือฟันแตก (นับต่อฟันด้วย)	ฟันสึกมากหรือฟันโยกเล็กน้อย มีฟันผุ/แตก 1-3 ซี่(นับต่อฟันด้วย) (*)	ฟันสึกมาก ฟันโยกมาก ฟันผุ/แตก มากกว่า 4 ซี่ (นับต่อฟันด้วยหรือมีฟันน้อยกว่า 4 ซี่ และยังไม่มีการบูรณะ)		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
6.ฟันเทียม	ผู้ป่วยใส่ฟันเทียมชนิดนี้เป็นประจำ ไม่มีส่วนแตกหักชำรุด	มีจุดแตกหัก 1 ตำแหน่ง, ใส่วันละ 1-2 ชั่วโมง ฟันเทียมหลวมบิดเบี้ยว	มีส่วนแตกหักชำรุดมากกว่า 1 ตำแหน่ง ฟันเทียม หายหรือไม่ได้ ใส่ ฟันเทียมหลวมมากหรือต้องใช้ กาว(denture adhesive)		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
7.ความสะอาด	สะอาด ไม่มีเศษอาหารติดไม่มี ฟันปูนที่ฟันหรือฟันเทียม	เศษอาหาร คราบจุลินทรีย์ ฟันปูนเกาะที่ ตัวฟัน 1-2 ตำแหน่ง หรือจุดเล็ก ๆ บนฟัน เทียม มีกลิ่นปาก	เศษอาหาร คราบจุลินทรีย์ฟันปูนเกาะที่ตัวฟัน หรือฟันเทียมทั่วทั้งปาก หรือมีกลิ่นปากรุนแรง		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist
8.ความเจ็บปวด	ไม่บ่นว่าเจ็บหรือปวด ไม่มี อาการทางพฤติกรรม	บ่นว่าเจ็บปวดหรือมีอาการทาง พฤติกรรมเช่นเคี้ยวมีปาก ไม่ทานอาหาร อารมณ์ไม่ดี เขามือตึงแหวบรอบ ๆ ปาก(*)	บ่นว่าเจ็บปวดหรือมีอาการทางพฤติกรรม และมี อาการแสดงชัดเจน เช่น เหงือกบวม ฟันแตก		☐ Oral Care ☐ Refer Dentist

ติดต่อสอบถาม

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา
คลินิกทันตกรรม

044305131 ต่อ123 , 081-7902972

แผนที่

การดูแลสุขภาพช่องปาก ผู้ป่วยสมองเสื่อม

ผู้ป่วยสมองเสื่อม มักจะมีปัญหาสับสน หลงลืม พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่ยอมให้แปรงฟัน ไม่อ้าปาก ไม่เข้าใจต่อการสื่อสารของผู้ดูแล กัดแปรงสีฟัน ต่อต้านและทำร้ายร่างกายผู้ดูแล ดังนั้นการจัดการกับพฤติกรรมและเทคนิคที่ช่วยให้การทำความสะอาดช่องปากในผู้ป่วยสมองเสื่อมจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้แนวทาง ดังต่อไปนี้

เทคนิคการจัดการพฤติกรรมผู้ป่วยสมองเสื่อมในการแปรงฟัน

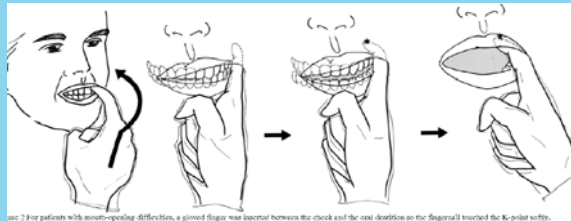
- ✓ **Bridging**
ให้ผู้ป่วยถือแปรงสีฟันไว้ แล้วผู้ดูแลก็ทำการแปรงฟันให้ เพื่อให้ผู้ป่วยรับรู้ว่าจะกำลังแปรงฟัน
- ✓ **Chaining**
ให้ผู้ป่วยแปรงเอง โดยมีผู้ดูแลคอยควบคุม
- ✓ **Hand over hand**
ผู้ดูแลจับมือของผู้ป่วยขณะผู้ป่วยแปรงฟันเอง
- ✓ **Distraction**
เบี่ยงเบนความสนใจของผู้ป่วย โดยให้ผู้ป่วยกอดตุ๊กตา หมอน หรือผ้าขนหนูไว้ ขณะผู้ดูแลทำการแปรงฟัน
- ✓ **Rescuing**
เปลี่ยนผู้ดูแลในการแปรงฟัน หากผู้ดูแลคนแรกทำให้ผู้ป่วยไม่ให้ความร่วมมือ
- ✓ **Mirroring**
ผู้ป่วยหันหน้าเข้ากระจก อาจเริ่มแปรงฟันเองได้ หรือเราแปรงให้ผู้ป่วยดู ภาพสะท้อนตัวเอง

เทคนิคในการทำความสะอาดช่องปากในผู้ป่วยสมองเสื่อม

- ผู้ดูแลควรมีใจบริการ ใจเย็นๆ อดทน
- เตรียมอุปกรณ์ สถานที่ให้พร้อมเสมอ
- ควรเป็นสถานที่ที่ผู้ป่วยคุ้นเคยในการแปรงฟัน เช่น อ่างล้างหน้า
- ควรปรับสิ่งแวดล้อมให้เงียบสงบ มีแสงสว่างเพียงพอ
- ควรปฏิบัติให้เป็นประจำ เวลาเดิม สถานที่เดิม เพื่อให้ผู้ป่วยคุ้นเคย
- ควรเข้าหาผู้ป่วยทางด้านหน้า ระดับสายตา แนะนำตัวทุกครั้งว่าเป็นใคร จะมาทำอะไร
- ควรสื่อสารด้วยการคำพูดซ้ำๆ ชัดเจน สั้นๆ เข้าใจง่าย และให้เวลาแก่ผู้ป่วยทำความเข้าใจ
- ใช้ภาษากายในการช่วยสื่อสาร เช่น สบตา ยิ้ม จับมือ สัมผัสเบาๆ
- เวลาที่ดีที่สุด คือ หลังทานอาหารและก่อนนอน
- สามารถช่วยกันทำความสะอาดได้หลายคน หากคนไข้ไม่ร่วมมือ

เทคนิคการช่วยอ้าปาก

1. นวด ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

2. ใช้นิ้วสอดเข้าทางมุมปาก

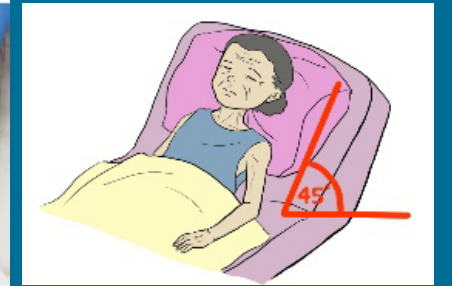
3. กด K point

K-point stimulation

เทคนิคการแปรงฟันให้ผู้ป่วย

ท่าทางที่แนะนำขณะทำความสะอาดช่องปาก

การจับแปรงเพื่อให้สะดวก ควรจับแบบ“จับปากกา”

Fowler's position

